

Corona: Danskere med lave indkomster er mere ængstelige og bekymrede for at miste deres job

Resumé

- Kun 37 pct. af danskere i job er slet ikke bekymrede for at blive arbejdsløse som følge af corona-epidemien. Hver tiende dansker (10 pct.) er i høj grad eller i meget høj grad bekymret for at miste deres job.
- Bekymringen for at blive arbejdsløs er størst blandt dem med de laveste indkomster. Hver femte danske (21 pct.) med en husstandsindkomst under 300.000 kr. er i høj grad eller i meget høj grad bekymrede for at blive arbejdsløse som følge af corona-epidemien.
- Kun hver tyvende (5 pct.) af danskerne med husstandsindkomst på over 800.000 kr. er i høj eller i meget høj grad bekymrede for at blive arbejdsløs.
- Det er også betydeligt flere blandt danskere med de laveste indkomster, som siger, at corona-epidemien gør dem bange og ængstelige.
- 33 pct. blandt dem med de laveste husstandsindkomster (under 300.000 kr.) kan betegnes som meget ængstelige, mens det gælder for 24 pct. i gruppen med de højeste husstandsindkomster (over 800.000 kr.).
- Forskning viser, at bekymring, ængstelse og usikkerhed mindsker forbrugslysten. For at øge privatforbruget og den hjemlige efterspørgsel er det derfor vigtigt politisk at prioritere lavindkomstgrupperne, når anden fase af genåbningen af Danmark sker, og økonomien skal stimuleres.

KONTAKT

Asbjørn Sonne Nørgaard,
asn@cevea.dk; Telefon
21725413

FORFATTERE

Simon Bruun og Asbjørn
Sonne Nørgaard

NOTAT

Tema: Corona
Publiceret d. 8. april 2020

CITAT

Nærværende notat må kun citeres med udtrykkelig kildehenvisning til Cevea.

Corona-epidemien og nedlukningen af Danmark påvirker stort set alle danskere. Mange bliver mere ængstelige og frygter epidemiens konsekvenser, og mange er bekymrede for at miste deres job som følge af corona-krisen. Men hverken bekymringen for at miste sit job eller generel ængstelighed er lige udbredt i alle befolkningsgrupper.

Dette notat beskriver (a) bekymringen for at blive arbejdsløs og (b) ængstelighed som følge af corona-krisen på tværs af indkomstgrupper.

Vi har i dagene 30. marts til 1. april i samarbejde med Megafon lavet en spørgeskemaundersøgelse blandt 1.004 repræsentativt udvalgte danskere. Analysen af danskernes bekymring for at miste deres job tager udgangspunkt i danskere, der er i beskæftigelse (N = 694), mens analysen af ængstelse inkluderer alle respondenter uanset, om de har arbejdsindkomst eller anden indkomst (SU, pension, etc.).

JOBUSIKKERHED UNDER CORONA-EPIDEMIEN

Siden 9. marts 2020 har over 70.000 danskere meldt sig som ledige. Det er mere end dobbelt så mange som normalt i samme periode sidste år.¹ De nødvendige tiltag, som regeringen har foretaget for at mindske spredningen af virusudbruddet, har således allerede sat sit tydelige aftryk på beskæftigelsen.

Den ekstraordinære trepartsaftale om midlertidig lønkomensation til arbejdsgivere og andre af regeringens tiltag har afbødet nogle af konsekvenserne ved at lukke ned for store dele af samfundet. Men den lavere aktivitet har alligevel ført til en markant stigning i arbejdsløsheden, og den vil med al sandsynlighed stige yderligere i de kommende måneder. Ifølge Arbejderbevægelsens Erhvervsråd er det ikke urealistisk, at arbejdsløsheden i Danmark kan nå et niveau på 150.000-160.000 arbejdsløse, når den topper.²

Det er særligt blandt dem med kortere uddannelser, at arbejdsløsheden er steget under corona-epidemien³. En opgørelse fra Beskæftigelsesministeriet viser, at 72 pct. af de ny-ledige fra den 9. marts til den 1. april 2020 enten havde grundskolen, en gymnasial uddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse som højest fuldførte uddannelse.⁴ Disse grupper – især de ufaglærte – er samtidigt den gruppe blandt de beskæftigede, som har de laveste indkomster.

¹ Se Beskæftigelsesministeriets opgørelse over den aktuelle situation på arbejdsmarkedet med status lørdag den 4. april 2020.

² Se Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: "Coronakrisen vil koste tusindvis af arbejdspladser", 28. marts 2020.

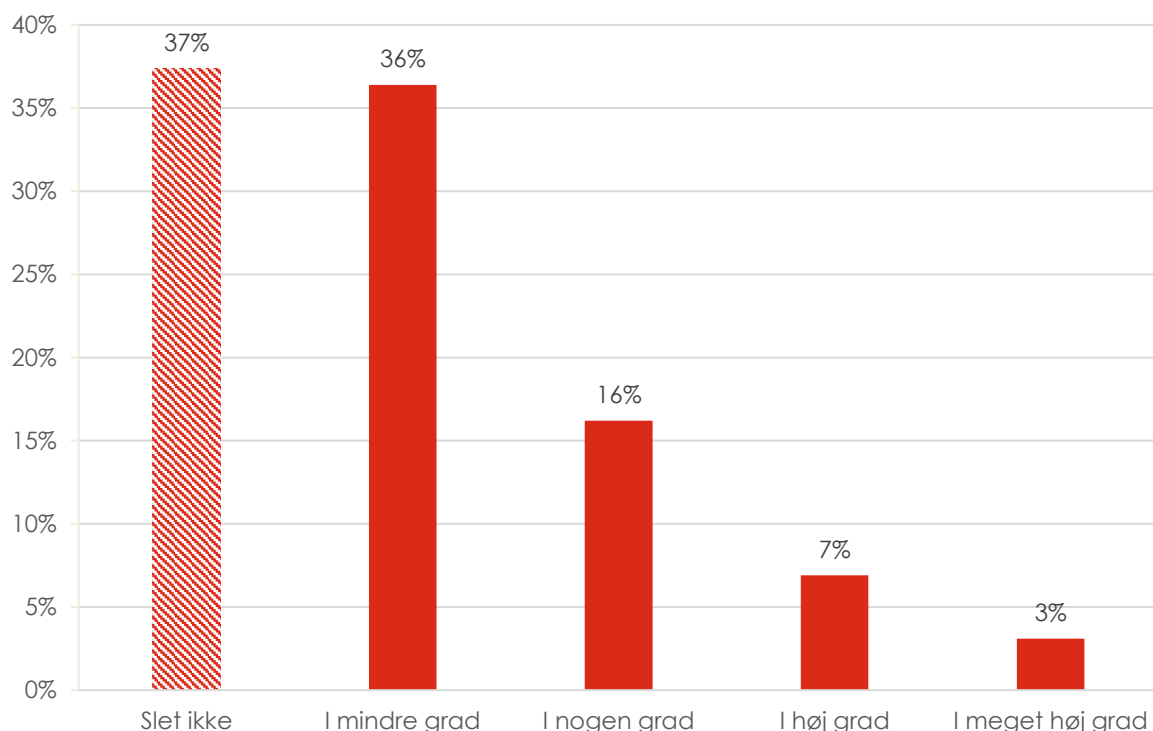
³ I dette notat anvendes betegnelsen "corona" om den pågældende virus frem for COVID-19 eller det officielle SARS-CoV-2.

⁴ Se Beskæftigelsesministeriets regionale overvågning af situationen på arbejdsmarkedet fordelt på forskellige karakteristika med status den 1. april 2020.

Adspurgt direkte angiver 62 pct. af danskere i job, at de i en eller anden grad er bekymrede for at blive arbejdsløse som følge af corona-epidemien, jf. figur 1. Kun 37 pct. er slet ikke bekymrede for at miste deres job.

Hver tiende dansker (10 pct.) er i høj eller i meget høj grad bekymret for at miste deres job. Men der er stor forskel på, hvor stor andelen af bekymrede er i forskellige indkomstgrupper.

Figur 1: Danskernes bekymring for at miste deres job som følge af corona-epidemien, pct.

Kilde: Megafon for Cevea.

Note: Spørgsmål: I hvilken grad er du bekymret for at blive arbejdsløs som følge af corona-epidemien? Respondenter, som ikke er i beskæftigelse eller har svaret ved ikke, er frasortet. Tallene summerer ikke til 100 pct. pga. afrunding til hele tal. N = 684.

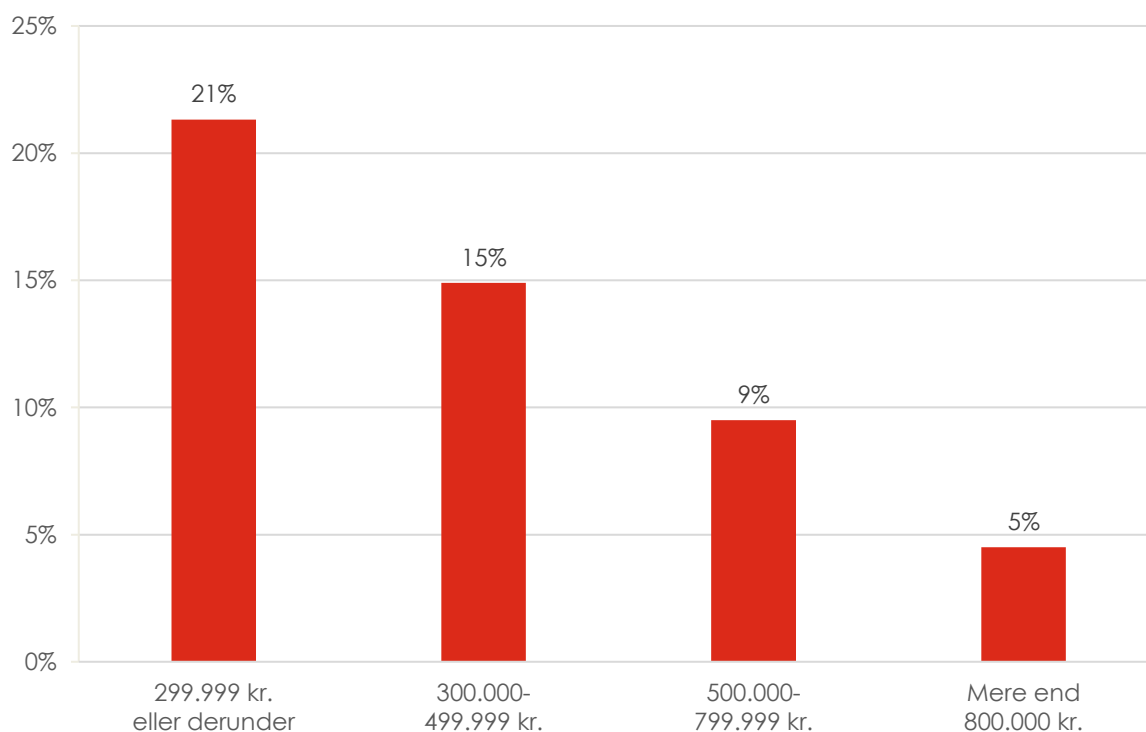
DE LAVESTLØNNEDE ER MEST BEKYMREDE FOR AT MISTE DERES JOB

Det er især de lavestlønnede, som oplever jobusikkerhed under corona-epidemien. Blandt dem, der har en samlet husstandsindkomst på under 300.000 kr., angiver ca. hver femte (21 pct.), at de i høj eller i meget høj grad er bekymrede for at blive arbejdsløse, jf. figur 2. Det er en markant højere andel end for de øvrige indkomstgrupper. For personer med en husstandsindkomst på 300.000-499.999 kr. er tallet 15 pct., og for personer med en husstandsindkomst på 500.000-799.999 kr. er tallet 9 pct. Allerblevest er tallet for personer med de højeste husstandsindkomster på mere end 800.000 kr., hvor

kun 5 pct. svarende til hver tyvende person i høj eller meget høj grad er bekymret for at miste deres job.

En nærliggende forklaring på disse resultater er, at det særligt er lavtlønnede jobfunktioner inden for bestemte sektorer såsom servicebranchen og detailhandlen, som er udsatte lige nu. Derfor oplever disse personer en højere risiko for at miste deres arbejde. En del af forklaringen kan også være, at de lavestlønnede har de mindste formuer og mindre at stå imod med, og at de derfor er mere bekymrede for at miste deres job.

Figur 2: Andel med høj eller meget høj grad af bekymring for at miste sit job som følge af corona-epidemien, opdelt efter indkomst, pct.

Kilde: Megafon for Cevea.

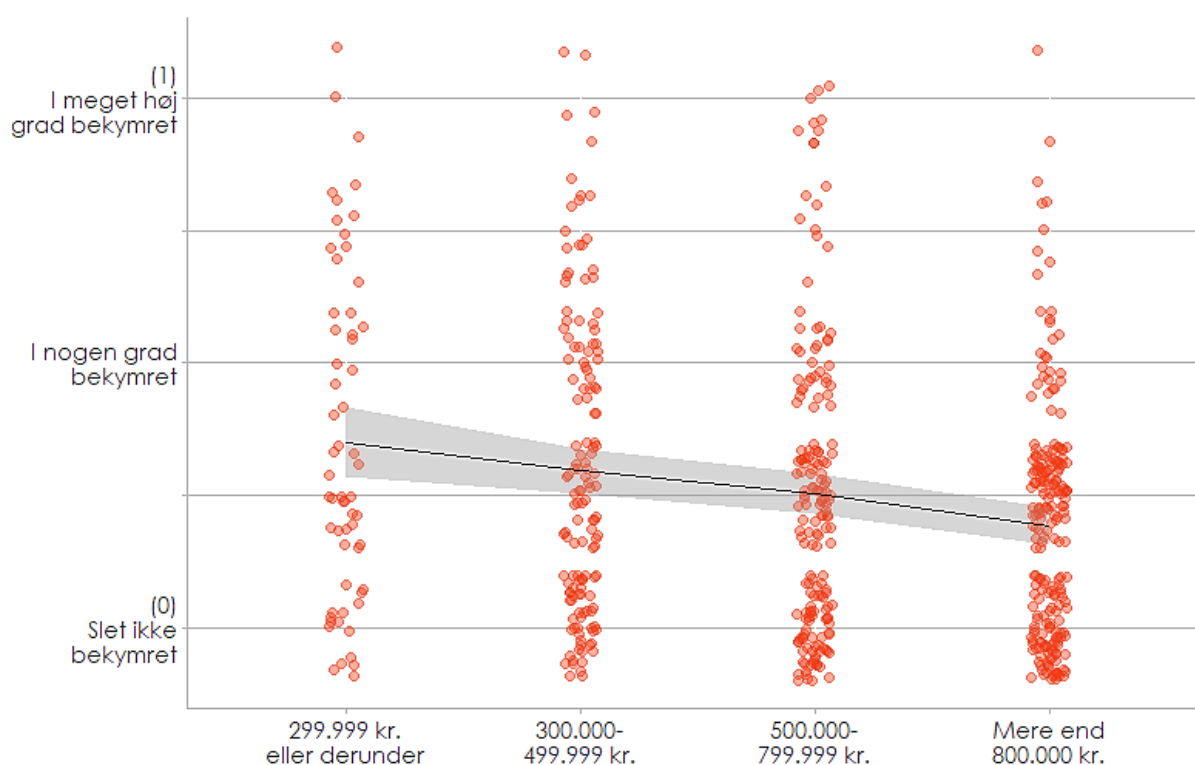
Note: Spørgsmål som figur 1. Andelen af respondenter, der i høj grad eller i meget høj grad er bekymret for at blive arbejdsløse som følge af corona-epidemien. Indkomst angiver husstandens bruttoindkomst før skat. Respondenter som ikke er i beskæftigelse, ikke vil oplyse deres indkomst eller har svaret ved ikke, er frasortet. N = 596.

I figur 3 har vi omregnet svarene på spørgsmålet ”I hvilken grad er du bekymret for at blive arbejdsløs som følge af corona-epidemien” til en skala fra 0-1, hvor 0 er ”Slet ikke” og 1 er ”I meget høj grad”. Med denne omregning er det muligt at lave et gennemsnit for hver indkomstgruppe og sammenligne dem på tværs. Som det fremgår af figuren, er der en relativt klar sammenhæng mellem indkomst og bekymring for arbejdsløshed: De laveste indkomstgrupper er mest bekymrede for at miste deres job, mens de højeste er mindst bekymrede. Sammenhængen er i øvrigt statistik signifikant, forstået

på den måde at personer med en husstandsindkomst på 299.999 kr. eller derunder er signifikant mere bekymrede for at blive arbejdsløse end personer med en husstandsindkomst på 500.000-799.999 kr. ($p < 0,05$) eller mere end 800.000 kr. ($p < 0,01$), jf. tabel A1 i appendiks.

Dette resultat er også robust, når man tager højde for respondenterne køn, alder og bopæls-region. Forskellene på tværs af indkomstgrupper i andelen, der i høj eller meget høj grad er bekymret for at miste deres job (jf. figur 2), er altså stort set ikke relateret til forskelle i køn, alder og bopæl.

Figur 3: Danskernes bekymring for at miste deres job som følge af corona-epidemien, opdelt efter indkomst, pct.

Kilde: Megafon for Cevea.

Note: Som i figur 2.

ÆNGSTELIGHED UNDER CORONA-EPIDEMIEN

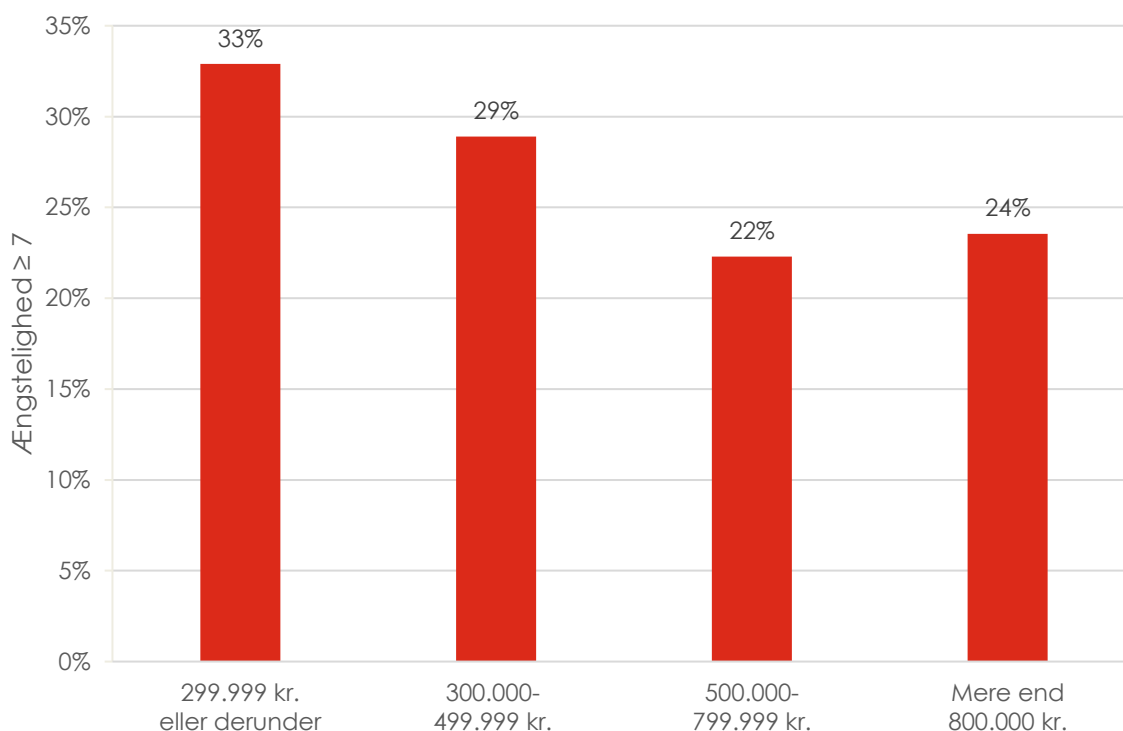
Risikoen for at blive arbejdsløs er ikke det eneste, der kan gøre danskerne bekymrede under corona-epidemien. Man kan også være bange for, at man selv eller ens pårørende bliver smittet med virus-sen, at ældre eller udsatte venner og familie kan blive meget syge og måske dø, eller at epidemien løber løbsk. Ængstelighed kan vedrøre mange under en krise, som den der rammer stort set hele verden i disse måneder.

Vi har derfor inkluderet to spørgsmål, som måler respondenternes generelle følelse af ængstelighed og angst under corona-krisen: "Når du tænker på corona-epidemien, hvor ængstelig [bange] føler du dig så på en skala fra 0-10, hvor 0 er slet ikke ængstelig [bange] og 10 er meget ængstelig [bange]?" Vi har beregnet gennemsnitsscoren på de to spørgsmål, som hænger tæt sammen og stort set måler det samme (Cronbach's alpha = 0,94).⁵

Med en gennemsnitsscore på 5,02 (standardafvigelse 2,55) og en median på 5,5 scorer flertallet af danskerne over 5, som er midtpunktet på skalaen. Det er selvfølgelig ikke overraskende, at corona-krisen får mange danskere til at føle sig ængstelige i større eller mindre grad.

Men det er særligt blandt danskere med lave indkomster, at en høj grad af ængstelighed er udbredt, jf. figur 4.

Figur 4: Meget ængstelige, opdelt efter indkomst, pct.

Kilde: Megafon for Cevea.

Note: Andel af respondenterne med en værdi på 7 eller derover (svarende til den øverste kvartil) på indekset for ængstelighed inden for hver indkomstgruppe (husstandsindkomst før skat). Respondenter som ikke er i beskæftigelse, ikke vil oplyse deres indkomst eller har svaret ved ikke, er frasorteret. N = 847.

⁵ Kun respondenter, som har svaret på begge spørgsmål, er inkluderet i indekset.

Hvis vi definerer en score på 7 eller derover som mennesker, der er meget ængstelige⁶, er det hver tredje dansker med en husstandsindkomst på under 300.000 kr., der giver udtryk for, at de er meget ængstelige. Også blandt de øvrige indkomstgrupper er der en del, der er meget ængstelige, men blandt dem med de højeste indkomster er andelen 9-11 pct. lavere (forskellen i ængstelighed mellem de højeste og de laveste indkomster er signifikant, $p < 0,01$).

Ligesom det var tilfældet for bekymringen for at blive arbejdsløs, er det også dem med de laveste indkomster, der er mest ængstelige under corona-epidemien.

BEKYMRING OG ÆNGSTELSE – UNDER OG EFTER CORONA

Når der planlægges politiske tiltag for at minimere de menneskelige og psykiske konsekvenser af corona-krisen, er det vigtigt at have for øje, at især dem med de laveste indkomster er ramt hårdt.

Når regeringen planlægger næste fase af genåbningen af Danmark, hvor det også handler om at genrejse økonomien og styrke efterspørgslen, er det vigtigt at have blik for ængsteligheden og bekymringen blandt dem med de laveste indkomster. For vi ved fra dansk og international forskning i forbrugadfærd, at ængstelighed, usikkerhed og bekymring mindsker forbrugslysten, og at optimisme og begejstring øger forbruget.⁷

Hvis Danmark skal på fode igen, skal vi have bugt med ængsteligheden og bekymringen for at blive arbejdsløs blandt danskere med de laveste indkomster.

⁶ Det svarer til den øverste kvartil af respondenterne i undersøgelsen. Andre cut-off points for "meget ængstelige" giver substantielt samme billede.

⁷ Se fx A.S. Nørgaard, R. Klemmensen & H. Svendsen (2014). Regeringers økonomiske retorik, følelser & forbrugadfærd. Side 29 [rapport](#); Seunghee Han, Jennifer S. Lerner & Dacher Keltner (2007). "Feelings and Consumer Decision Making: The Appraisal-Tendency Framework", *Journal of Consumer Psychology* 17(3): 158-168.; Elizabeth C. Hirschman & Barbara E. Stern (1999). "The Roles of Emotions in Consumer Research", *Advances in Consumer Research* 26: 4-11. Elisa Gambetti & Fiorella Giusberti (2012). "The effect of anger and anxiety traits on investment decisions", *Journal of Economic Psychology* 33: 1059-1069.

SÅDAN HAR VI BEREGNET TALLENE

Resultaterne bygger på en internetundersøgelse blandt medlemmer af MEGAFON-panelet. Undersøgelsen blev gennemført i perioden 30. marts til 1. april 2020.

Målgruppen for undersøgelsen er fastsat til personer i alderen 18 år og derover.

Der er gennemført 1.004 interview til undersøgelsen. For en undersøgelse af denne art er 1.000 et passende antal interview til at give tilstrækkelig statistisk sikkerhed for de opnåede resultater.

Svarmaterialet er vægtet efter køn, alder, bopælsområde og parti i forhold til den aktuelle fordeling af Danmarks befolkning (kilde: Danmarks Statistik, "Folketal pr. 1. juli 2019 efter køn, område, alder og tid" – www.statistikbanken.dk).

APPENDIKS

Tabel A1: Regressionsanalyse af bekymringen for at blive arbejdsløs som følge af corona-epidemien

	Model 1	Model 2
Konstant	0,34*** (0,03)	0,32*** (0,04)
Indkomst (ref. 299.999 kr. eller derunder)		
300.000-499.999 kr.	-0,05 (0,04)	-0,04 (0,04)
500.000-799.999 kr.	-0,09** (0,04)	-0,09** (0,04)
Mere end 800.000 kr.	-0,15*** (0,04)	-0,13*** (0,04)
Køn (ref. Mand)		
Kvinde		-0,01 (0,03)
Alder (ref. 18-29-årige)		
30-39-årige		-0,01 (0,03)
40-49-årige		-0,03 (0,04)
50-59-årige		-0,0002 (0,03)
60-69-årige		-0,10** (0,04)
70 år eller derover		-0,14 (0,09)
Bopæls-region (ref. Region Hovedstaden)		
Region Midtjylland		0,06* (0,03)
Region Nordjylland		-0,01 (0,04)
Region Sjælland		-0,02 (0,03)
Region Syddanmark		0,01 (0,03)
R ²	0,04	0,06
Justeret R ²	0,03	0,04
Observationer	596	596

Note: Afhængig variabel: Bekymring for arbejdsløshed. 0 = Slet ikke; 1 = I meget høj grad. Standardfejl i parentes.

* $p < 0,1$; ** $p < 0,05$; *** $p < 0,01$.